FAIRYTALES - MIRRORING OF LIFE IN FABULOUS WAYS

Ioana Cecilia BOTAR
"1 Decembrie 1918" University of Alba-Iulia

Abstract: The article focuses on the analysis of the development of fairy tales throughout the children's literature arguing that these are an important source of authenticity and particular elements for every culture. The fairy tales are very important for children's development and they reflect good and bad characters who can follow the children throughout life's evolution.
Keywords: fairytale, young reader, authenticity, theory of reception, expectations' horizon

Preliminariile basmului

Ne confruntăm cu un adevărat blocaj cultural, o tendinţă acerbă spre tehnologie şi spre modernism; aceşti doi factori au atras după sine umbrirea literaturii încă de la o vârstă fragedă. Rolul nostru de profesori ne obligă să însuflăm copiilor dragostea de carte, să descopere cartea ca pe un mister şi să promovăm cultura formând oameni capabili să păstreze lucrurile de valoare ale unei culturi într-o armonie perfectă cu modernismul. În această situaţie, literatura pentru copii crează un lanţ al cunoaşterii dintre care cele două verigi de legătură dintre *copii* şi *adulţi*.

Sunt basmele un mod de a ne trăi copilăria într-un mod inedit prin prisma miraculosului? „Atunci când ni se povesteau basmele, nu ştiam cum să le ascultăm; iar acum când am putea să le apreciem, n'are cine să ni le mai povestească."[1] Pornind de la o definiţie simplă a acestei specii vom încerca să identificăm elementele-cheie care îi dau o anumită particularitate basmului, astfel Peter Hunt în cartea sa „Criticism, theory and children's literature" afirmă:

„În general sunt mai scurte, tind să favorizeze un comportament activ decât pasiv însoţit de dialog şi incident decât de descriere şi introspecţie; regula este făcută de protagoniştii copilului, sunt folosite convenţiile, firul narativ tinde să fie mai degrabă optimistic decât depresiv, limbajul este orientat spre copil, subiectele sunt variate şi cel mai probabil aleatorii şi s-ar putea vorbi la nesfârşit despre magie şi fantezie, simplitate şi aventură.."[2]

Scopul acestui articol este de a prezenta evoluţia basmelor de la basmele sau întâmplările din folclor la cele trasformate sub egida unui autor cunoscut, încercând să observăm „ce aparţine societăţilor arhaice, triburilor păgâne şi comunităţilor ca fiind adoptate

[1] Atanasie Păunescu, *Basmul în cultura integral. Conţinutul graiului*, Bucureşti, Tipografia profesional, 1914, p.12;

[2] "They are generally shorter, they tend to favour an active rather passive treatement, with dialogue and incident rather than description and introspection; child protagonists are the rule; conventions are much used; they tend to be optimistic rather than depressive; language is child-oriented; plots are of a distinctive order, probably is often discarder; and one could go on endlessly talking of magic and fantasy and simplicity and adventure." (t.n.)
Peter Hunt, *Criticism, theory and children's literature*, Cambridge, Blackwell Inc., 1991, p.63;

BDD-A22155 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 08:21:01 UTC)

ca şi cuvinte transmise prin viu grai şi întărite în text”[3]. Poveşti ale autorilor pe care îi vom studia mai pe larg în următorul capitol au devenit cunoscute în alte culturi prin intermediul traducerii, aşadar traducerea joacă un rol esenţial în recunoaşterea unui basm la nivel internaţional, mai mult unele scene din basme sau personaje fac parte din reclame la unele dintre cele mai importante branduri din lume, astfel companii precum McDonalds (Figura 1) sau Louis Vuiton(Figura 2) au facut astfel de referinţe după cum vedem în fotografiile de mai jos.

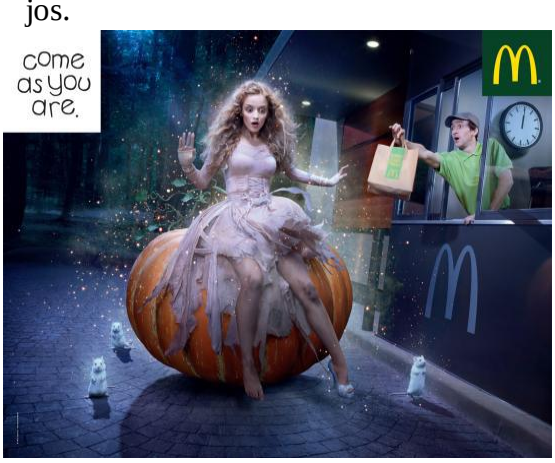

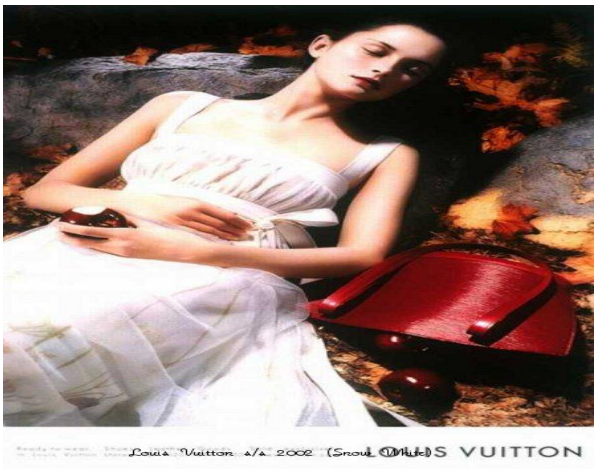

Din punctul nostru de vedere, cărţiile pentru copii au suferit de-a lungul timpului numeroase modificări în funcţie de public şi perioada în care s-a publicată. Vom vedea în studiul de caz diferenţele lingvistice şi stilistice dintre primele traduceri ale basmelor străine în cultura românească şi tendinţa actuală de adaptare a basmelor pentru a le face mai interesante şi a stârni curiozitatea copiilor, dar şi a adulţilor care doresc să îşi amintească copilăria. Cărţile pentru copii, chiar dacă sunt cu elemente care ne duc cu gândul la copilărie, acestea pot fi citite şi de adulţi.

Receptarea basmelor şi puterea cititorului

Pentru a încadra mai bine obiectul cercetării noastre prin prisma participării efective la viaţa socială, observăm că receptarea este extrem de utilă, deoarece opera literară se înţelege, se percepe prin prisma cititorului din societatea şi din perioada istorică specifică lui. Astfel putem afirma că receptarea unui text depinde de mai mulţi factori, principalii fiind cei menţionaţi mai sus, iar secundarii sunt zona geografică şi după experienţa literară şi culturală a cititorului.

Punctul de pornire este conceptul prin care textul odată ce este publicat este la mâna lectorului. Odată ce textul este citit apar două procese lectoriale: comprehensiunea şi interpretarea. Comprehensiunea textului reprezintă „orchestrarea unor procese cognitive în mod semnificativ involuntare, care permit accesul la sensul unui text”, iar interpretarea „permite accesul la sensul/sensurile globale, majore ale textului literar, dar şi accesul la semnificaţia unor aspecte de detaliu.”[4]

[3] “ what belonged to archaic societies, what belonged to pagan tribes and communities, was passed down by word of mouth as a good only to be hardened into scrip”
Jack Zipes, *From enchanted forest to the modern world. The Brothers Grimm.* Palgrave Macmillan, New York, 2002, p. 212;

[4] Alina Pamfil, *Limba si literatura româna în scoala primara: perspective complementare,* Editura Paralela 45,

BDD-A22155 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 08:21:01 UTC)

În viziunea Alinei Pamfil, receptarea textului se face astfel : în prima fază cititorul trebuie să înţeleagă textul, în cea de-a doua fază copilul-cititor asimilează informaţiile dezvoltându-şi profilul cultural, iar ultimul stadiu constă în apropierea estetică de text, creearea sentimentului de plăcere de a citi toată opera. Toţi aceşti paşi duc spre formarea literară educativă a copilului-cititor. Basmele sunt o modalitate de acumulare de cunoştiinţe, de formare a deprinderilor de citire, dar şi de însuşire a unor expresii care pot fi folosite la rândul lor de către copii. Receptarea unui text depinde de scopul lecturii, mai exact de a satisface anumite cerinţe externe, pentru obţinerea unor informaţii folositoare sau de a citi pentru plăcere, fără un scop prevăzut iniţial. Copii absorb informaţiile ca un burete, ei au energie să citească orice cu condiţia să le capteze atenţia şi să aibă un scop formativ. În viziunea acesteia, comprehensiunea este cea care determină şi influenţează interpretarea textului, cele două concepte sunt în raport de complementaritate pentru o receptare contextuală şi textuală clară şi potrivită. Prin comprehensiune, cititorul accede la sensul potrivit al textului, iar prin interpretare acesta percepe sensul global şi, mai apoi, detaliile care dau originalitate operei. De asemenea, aceasta consideră că cea mai interesantă perioadă din evoluţia cititorului este cea mijlocie în care copilul îşi depăşeşte condiţia de neajutorat care aşteaptă să îi citească cineva un basm sau o poveste şi începe să citească singur pentru a putea descoperi cât mai mult.

Câtă putere de a interpreta textul îi oferă teoria receptării cititorului? Teoria receptării ca şi proces creativ în timpul lecturii se reflectă prin conexiunea dintre text şi cititor ca şi consumator al literaturii. Prin procesul de receptare, cititorul interacţionează cu autorul prin intermediul textului, textul fiind principala sursă prin care îi sunt transmise sentimentele, informaţiile dinspre autor spre lector; receptarea textului depinde, în principal, de bagajul de cunoştiinţe pe care îl deţine cititorul şi de modul în care porneşte perceperea iniţială a acţiunii. Procesul de interpretare şi receptare contextuală ţine de receptor, Wolfgang Iser, unul dintre cei mai importanţi adepţi a teoriei receptării încearcă o decontextualizare a textului şi a cititorului luând în calcul procesul interacţiunii text-citior: „opera literară nu poate fi identificată complet cu textul sau cu receptarea [de către receptor], dar acesta trebuie de fapt să fie la mijlocul celor două aspect. Opera este mai mult decât textul, textul prinde viaţă doar când este scris şi, mai mult, scrierea este dependentă de dispoziţia individaulă a cititorului. Convergenţa textului şi a cititorului, care nu poate fi niciodată precisă, aduce la viaţă literatură, dar trebuie să rămână virtuală ca şi când nu s-ar identifica nici cu realitatea textului sau cu starea cititorului.”[5]

Aşadar, putem afirma că puterea cititorului asupra textului este determinată de experienţa literară influenţată la rândul ei de aspecte precum vârsta, starea fizică şi psihiă a

---

Pitesti, 2009, p. 137;

[5] „the literary work cannot be completely identical with the text, or with the realization of the text [by the reader], but in fact must lie halfway between the two. The work is more than the text, for the text only takes on life when it is realized, and furthermore the realization is by no means independent of the individual disposition of the reader…The convergence of text and reader brings the literary work into existence, and this convergence can never be precisely pinpointed, but must always remain virtual, as it is not to be identified either with the reality of the text or with the individual disposition of the reader.” (t.n.)
Wolfgang Iser, *The Implied Reader: Patterns of Communication in Prose Fiction from Bunyan to Beckett.* (Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press, 1974), pp. 274-275;

BDD-A22155 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 08:21:01 UTC)

cititorului. Interpretarea literară se face în funcţie de experienţa literară pe care o are cititorul pentru a putea distinge conceptul de *adevăr* şi *fapt* în literatură. Strâns legat de teoria receptării este hermeneutica sau teoria interpretării. Iser afirmă că hermeneutica marchează „stagiul la care interpretarea devine auto- reflexivă, acest lucru este o continuă automonitorizare a operaţiilor şi chiar a tematicii din timpul interpretării."[6]

Interpretarea unui text din trecut se naşte de fapt dintr-un dialog continuu între trecut şi prezent, de multe ori, noi ca şi cititori avem tendinţa să comparăm societatea acelor vremi cu societatea noastră, mai exact, intrăm în pielea personajelor, dar totodată încercăm să le raportăm la prezentul nostru şi îl analizăm prin perspective prezentului nostru, a cunoştiinţelor noastre. În introducerea operei lui Jauss *Toward an Aesthetic of Reception,* critical literar Paul de Man defineşte hermeneutica ca şi proces care"se îndreaptă spre determinarea sensului, propune o funcţie de înţelegere a textului apriorică indiferent cât de complexă, întârziată sau nejustificată ar fi şi va ridica probleme legate de valoarea extralingvistică textuală."[7]

Receptarea unui text este influenţată de experienţa literară pe care o are cititorul, pornind de la copilul căruia părintele îi citeşte o carte şi a cărui cunoştinţă literară este redusă doar la urmărirea firului narativ, la copilul care citeşte singur şi care este în procesul de acumulare de informaţii, în acest stadiu copilul are deja anumite baze literare şi o anumită experienţă literară care îi dă posibilitatea unei receptări mai profunde; şi în ultima etapă se află adultul care se reîntoarce la copilărie prin recitirea basmelor, acesta având o viziune mult mai complexă asupra basmului în raport cu realitatea şi cu conţinutul textualităţii.

În teoria lecturii se regăseşte o relaţie de interdependenţă între producerea unui text de către autor şi receptarea acestuia de către cititor. Experienţa de viaţă a scriitorului se reflectă în basmul contemporan, acesta ne relevă chiar aspecte din viaţa lui, prin basm se oglindesc elemente ale prezentului naratorului şi chiar raporturile dintre personaje. Acest univers înfăţişat de basm este modelat prin prisma scriitorului care adaptează evenimentele la experienţa lui de viaţă şi la cea a colectivităţii, grupului căruia i se adresează. Pornim de la ideea că textul odată publicat nu mai aparţine autorului, ci cititorului care îi dă sensul dorit în funcţie de modul în care îl receptează, dar lectorul trebuie să respecte opera şi să încerce să o interpreteze în forma ei cât mai pură cu toate că „diferite generaţii vor avea o lectură diferită a aceleiaşi opere, ca dincolo de înţelesul strict lingvistic, operă va primi întotdeauna o semnificatie nouă, nebănuită, într-un context istoric nou."[8]

Textul prin receptarea hermeneutică a basmului îl transformă pe copil într-un cititor cu experienţă şi cu valenţe formative literare; de la cititrea unor simple cuvinte, propoziţii şi apoi

---

[6] „the stage at which interpretation becomes self-reflective, this results in a continual self-monitoring of its operations and eventually a thematizing of what goes on during the activity of interpretation itself." (t.n.)
Wolfgang Iser, *The Range of Interpretation*. (New York: Columbia University Press, 2000), pp. 41-42;

[7] "directed toward the determination of meaning; it postulates a transcendental function of understanding, no matter how complex, deferred, or tenuous it might be, and will, in however mediated a way, have to raise questions about the extralinguistic truth value of literary texts."(t.n.)
Paul de Man, "Introduction" from *Toward an Aesthetic of Reception*. (Minneapolis: University of Minnesota Press, 1982), ix;

[8] Matei Calinescu, *A citi, a reciti, Catre o poetic*a *a (re)lecturii*, Editia a II-a, traducere din limba engleză de Virgil Stanciu, cu un eseu despre „Oralitate în textualitate" tradus din limba engleza de Anca Baicoianu si un capitol românesc despre Mateiu I. Caragiale, Editura Polirom, Iaşii, 2007, p.105;

BDD-A22155 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 08:21:01 UTC)

paragrafe, acesta evoluează spre o apropiere estetică de text. Scriitorul Matei Călinescu a identificat două modalităţi de lectură receptivă, prima este lectura *telică* a cărui scop este unul informaţional, copilul doreşte să afle anumite informaţii şi a doua este lectura *paratelică* a cărui scop este neprevăzut, citeşte mai mult din plăcere pentru a putea intra în tainele operei.[9]

Lectorul joacă rolul decisiv în receptarea textului, prin „jocul de-a cititul" acesta îi dă noi valenţe textului şi de la o perioadă istorică la alta concepţia se schimbă în funcţie de societate, prin urmare şi modul în care receptăm un text poate să primească noi interpretări. Să nu uităm faptul că basmele au fost o modalitate prin care populaţia mediocră îşi găseau izolarea sau, mai bine zis, refugiul de la problemele cotidiene, în special sărăcia. În timpul lecturii, starea copilului poate varia de la a se considera eroul cărţii, identificându-se cu protagonistul basmului, la a fi gânditor în momentul în care regăseşte anumite elemente neaşteptate sau poate să devină interpretul care se străduieşte să intre în substratul textului şi pe măsură ce citeşte mai multe poveşti să găsească elemente asemănătoare, să poată să prevadă viitorul personajului din text.

Orice scriitor îşi doreşte ca lectorii cărţii lui să o recepteze aşa cum vrea să o transmită şi de cele mai multe ori scriitorul vrea să transmită o valenţă formativă importantă pentru el, dar şi pentru societatea în care trăim. Acest lucru se observă cu uşurinţă în basme unde fiecare personaj se identifică cu cel puţin o normă morală (bunătate, frumuseţe, răutate etc.). Apropierea de carte are rol plurivalent, pe de o parte copilul îşi dezvoltă vocabularul, imaginaţia, gândirea care îl ajută mai departe la interpretarea textualităţii şi pe de altă parte îţi dezvoltă personalitatea armonios.

"Odată ce textul este golit de orice conţinut obiectiv, este deschis la orice număr de citiri. Cititorul postmodern, critic şi creativ, îşi asumă o semnificaţie construind subiectiv înţelesuri. În ultima instanţă cititorii post-moderni „scriu textul". Fiecare cititor are putere absolută, deţinând dreptul la orice interpretare fără limitarea dovezilor şi semnelor obiective din text sau dorinţele autorului"[10] In receptarea textului, contextul joacă un rol primordial, acesta se defineşte ca un ansamblu de factori de natură culturală, psihologică, socială, economică şi politică, contextul influenţează crearea, transmiterea şi receptarea acestuia. Basmul, în special, are o dublă influenţă contextuală, deoarece este produsul unui anumit context socio-cultural, dar şi influenţa scriitorului, modul lui de gândire, tocmai de aceea de multe ori este important să cunoaştem contextul istoric pentru a putea avea o imagine de ansamblu asupra textului şi pentru o interpretare cât mai apropiată de adevăr. Textualizarea basmului este rezultatul unor factori interni şi externi a căror ţintă este beneficiarul real, lectorul. Textul prin actul lecturii, respective al receptării se află într-un joc de încifrare-

[9] Matei Calinescu, *A citi, a reciti, Catre o poetic*a *a (re)lecturii*, Editia a II-a, traducere din limba engleza de Virgil Stanciu, cu un eseu despre „Oralitate în textualitate" tradus din limba engleza de Anca Baicoianu si un capitol românesc despre Mateiu I. Caragiale, Editura Polirom, Iaşi, 2007, p.106;

[10] „ Once the text is empty of any objective content, it is open to any number of readings. Their post-modern reader, critical and creative, takes on an unprecedented significance by subjectively constructing meaning. In the last instance post-modern readers "write the text". In the extreme each reader has absolute power, holding the right to any interpretation without restraint of evidence, objective cues from the text, or the wishes of the author. (t.n.)

Pauline Marie Rosenau, *Postmodernism and the Social Sciences, insights, inroads, and intrusions.* Princeton University Press, Princeton New Jersey, 1992, p.39;

BDD-A22155 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 08:21:01 UTC)

descifrare pornind de la intenţiile scriitorului şi ale lectorului care *se joacă de-a cititul*. Cititul şi receptarea sunt două activităţi care se realizează concomitent, ceea ce ne arată faptul ca starea psihologică a lectorului este important în acest process de receptare a textualităţii. Din punctul nostru de vedere, receptarea poate fi:

- Receptarea *superficială,* aceasta se realizează concomitent cu prima lectură a textului, lectorul canalizându-şi atenţia pe firul narativ pentru a prinde gustul lecturii, o denumim superficială pentru că cititoul citeşte pentru a identifica informaţiile generale care să îi poată oferi cadrul basmului cu elementele-cheie; acestui tip de citire, Jeremy Harmer îi dă denumirea de *skimming;*[11]
- Receptarea *subtextuală,* această se realizează la a doua lectură a aceluiaşi text în vederea obţinerii unor informaţii specifice şi a unei analize mai amănunţite, Jeremy Harmer o denumeşte *scanning;*[12]

Teoria receptării îi atribuie cititorului un nou rol distingând două tipuri de lectori: lectorul *implicat* sau *activ* şi lectorul *actual*. Lectorul implicat este cel care dă sens cărţii prin interpretarea lui, are capacitatea de a opera selecţii şi de a sintetiza informaţiile textuale. Iser afirmă că acest concept este fundamental pentru teoria receptării: "Acest termen [cititor implicat] include prestructura sensului dat de text şi determină actualizarea acestui potenţial în procesul de lectură. Aceasta se referă la natura activă a procesului."[13]

Cititorul implicat este cel care recreează textul, care îl citeşte într-un fel propriu, putem spune că acesta este un cititor original cu cunoştiinţe literare. Pe de altă parte, cititorul actual este cel care percepe substratul textual şi cu ajutorul căruia îşi realizează cadrul narativ colorat de elementele-cheie identificate pe parcursul lecturii. Am putea spune că cititorul implicat este cel care vede basmul în alb-negru, iar cel actual îl vede în culori viu colorate. Pornind de la această delimitare, Jauss a introdus un nou termen literar *orizontul de aşteptare* referindu-se la cumulul de aşteptări pe care un lector le are la începutul unei lecturi şi, rezultatul obţinut la finalul activităţii, este înţelegerea textului original. Orizontul de aşteptare este variabil în funcţie de cititor, unii pornesc cu un avânt influenţaţi de imagini şi de titlul care le-a stârnit interesul, alţii pornesc în această călătorie literară mai rezervaţi, dar termină plăcuţi impresionaţi. Nu putem delimita acest orizont de aşteptare într-un şablon, ci este determinat de gradul de implicare a lectorului în basm în funcţie de experienţele lui literare. Poziţia textului sursă este descris prin prisma orizontului de aşteptare , a receptării reale a operei, literatura devine astfel obiectul experienţei literare ulterioare, lecturp, analiză critică. Pentru o viziune mai profundă a operei este esenţial să avem cunoştinţe minime despre context socio-cultural şi despre autor. Din experienţa noastră putem spune că dobândim o altă viziune asupra operei şi totul prinde un contrul mult mai veridic dacă cunoaştem situaţia *acelor vremi*. Studiul nostru diacronic nu poate trece de perspectiva dată de elementul-cheie al orizontului de aşteptare, adică experienţa prealabilă dobândită de cititor şi de trecerea dintre

[11] "This term [implied reader] incorporates both the prestructuring of the potential meaning by the text, and the reader's actualization of this potential through the reading process. It refers to the active nature of this process." (t.n.)
Jeremy Harmer, *The practice of English Language Teaching*, Editura Longman IV, Harlow, 2007, p. 283;
[12] Idem;
[13] Iser, Wolfgang. *The Implied Reader: Patterns of Communication in Prose Fiction from Bunyan to Beckett.* Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press, 1974, XII;

BDD-A22155 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 08:21:01 UTC)

luma imaginară şi cea cotidiană; prin această experienţă prealabilă cititorul dobândeşte o viziune mult mai largă care îl ajută la perceperea basmului din perspectiva textului-sursă şi textului-ţintă.

Putem afirma că orizontul de aşteptare a consumatorului de lectură este întotdeauna mare, putem spune că tinde spre 100%, însă pe măsură ce descoperă cartea, orizontul fie se menţine la gradul iniţial, fie scade în funcţie de scăderea aşteptărilor. Estetica receptării dezbătută de Jauss face legătura dintre doi poli ai comunicării: *autor şi cititor* prin intermediul textului ca produs al autorului. Din punctul nostru de vedere textul iniţial conţine o prefigurare a cititorului ideal pentru scriitor, de aici putem concluziona că cititorii pentru care le este destinat au un orizont de orientare menţinut pe tot parcursul lecturii. Impactul cu cititorul real pe acest spaţiu de joc este unul extrem de important asupra viitorului cărţii respective sau textului; Jauss este de părere că este necesară o tratare diferenţiată a cititorilor în funcţie de vârstă şi clasă socială. Dimensiunea receptării operei depinde de cititorul căruia cartea îi menţine interesul până la sfârşitul cărţii şi dacă îi satisface dorinţele iniţiale sau nu: „aceasta însumează toate reacţiile, prejudecăţile, aspectul verbal şi legat de comportament din opera literară care poate include orizontul aşteptat şi confirmat de aşteptare sau poate dezamăgi aşteptările creând o distanţă între text şi cititori”.[14]

Un text evocă pentru cititor un ansamblu de aşteptări în funcţie de experienţa anterioară a acestuia, jocul imaginar „întreabă şi vei afla” îi dau posibilitatea de a se elibera de prejudecăţi, perspective, reducându-l la o altă percepţie literară prin perspectiva scriitorului, de multe ori orizontul de aşteptare anticipează situaţii deschizând drumul experienţelor viitoare. Opera poate să îi confrunte concepţia acestuia prin planul narativ expus de scriitor sau cititorul poate să le combată, aceasta este de fapt o libertate literară de a alege, de a judeca şi de a analiza. Opera literară, în cazul nostru basmul, este receptat şi judecat în raport cu experienţa vieţii cotidiene, copii îşi iau modele, le urmează sfatul, învaţă cum să se comporte, cum să relaţioneze.

Referitor la orizontul de aşteptare a basmului şi poziţia acestuia în literatura pentru copii, scriitorul Valentin Nicolau a scris o carte intitulată *Basmania. Răspântia gândurilor.* În care încearcă să reconstruiască povestea basmului într-un univers oniric cu personaje precum Aeiou, Aquarela, Hermina, Ciuta-Sfioasă, Zimbrul-Bărbos, iar cadrele poveşti se împletesc în Calea Imperială, Turnul Prăpastie, Sala Tronului, Lumea Oamenilor etc. Scopul personajelor este acela de a ajută basmul să reînvie, încearcă născociri: „În Marea Sală a Iluziilor, pe Tronul Închipuirii, împăratul Băsmuitorul Cel Cumplit fantasma basmelor destinate oamenilor. Când istoriile se coceau, albimuzele culegeau nectarul poveştii, pe care-l depuneau apoi în fagurii imaginaţiei din minţile oamenilor. Numai că de ceva timp cei de pe Pământ nu mai doreau poveşti...Iar lumea basmului există doar în măsura în care pământenii cred în ea. Şi, cum e bine ştiut „precum în Basme, aşa şi pe Pământ”, dacă lumea basmelor va dispărea,

[14] „means by it the sum total of reactions, prejudgments, verbal and other behavior that greet a work upon its appearance. A work may fulfill such a horizon by confirming the expectations vested in it or it may disappoint the expectations by creating a distance between itself and them.” (t.n.)
Robert Hans Jauss, Aesthetic Experience and Literarz Hermeneutics, tradusă din germană de Michael Shaw, Minneapolis, 1982, p. 11;

BDD-A22155 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 08:21:01 UTC)

atunci şi lumea oamenilor se va sfârşi. Asta era problema împăratului: cum să-i facă pe oameni să-şi recapete credinţa în basme şi în eroii lor...să salveze Basmania."[15]

„Despre o adevărată pătrundere a literaturii S.F. în România se poate vorbi însă abia î a doua jumătate a secolului XIX, cînd genul începe să se delimiteze de restul literaturii prin activitatea lui Jules Verne, scriitorul cel mai repede asimilat n ţările române...De la Iaşi la Bucureşti, interesul pentru ceea ce se va numi mai târziu S.F. se mută în Transilvania, pe un teren pregătit de acţiune pedagogică şi vulgaritatoare a *iluminismului."*[16] Acesta reprezintă primul moment al istoriei dezvoltării literaturii ştiinţifico-fantastică de gradul I de tip preponderent extrapolativ care se situează la descendenţa literaturii realiste a secolului al-XX-lea, încorporând tradiţia arhetipală şi genealogia mitologică a proto-literaturii S.F. în viziunea lui Manolescu, povestirile ştiinţifico-fantastice, care au apărut în intervalul 1955-1974 este privită ca o literatură de aventuri pentru copii şi tineri, scopul acestei literaturii este unul educativ pe termen scurt şi prin scenarii *viitorologice* care să debordeze imaginaţia cititorului, să îi transmită comic şi înduioşare în acelaşi timp pentru a-l face citibil. Este un tip de proză narativă care imaginează situaţii şi evenimente ireale pronind de la premise ştiinţifice expolatând *câmpul posibilului.*

BIBLIOGRAFIE:

1. CALINESCU, Matei, *A citi, a reciti, Catre o poetica a (re)lecturii*, Editia a II-a, traducere din limba engleză de Virgil Stanciu, cu un eseu despre „Oralitate în textualitate" tradus din limba engleza de Anca Baicoianu si un capitol românesc despre Mateiu I. Caragiale, Editura Polirom, Iaşi, 2007, pp.85-105;
2. DE MAN, Paul, "Introduction" from *Toward an Aesthetic of Reception*. (Minneapolis: University of Minnesota Press, 1982), ix;
3. HARMER, Jeremy, *The practice of English Language Teaching*, Editura Longman IV, Harlow, 2007, p. 283;
4. HUNT, Peter, *Criticism, theory and children's literature*, Cambridge, Blackwell Inc., 1991, p.63;
5. ISER, Wolfgang, *The Implied Reader: Patterns of Communication in Prose Fiction from Bunyan to Beckett.* (Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press, 1974), pp. 274-275;
6. ISER, Wolfgang, *The Range of Interpretation*. (New York: Columbia University Press, 2000), pp. 41-42;
7. JAUSS, Robert Hans, Aesthetic Experience and Literarz Hermeneutics, tradusă din germană de Michael Shaw, Minneapolis, 1982, pp. 11-22;
8. MANOLESCU, Florin, *Literatura S.F.*, Editura Univers, Bucureşti, 1980, pp. 194-195.
9. NICOLAU, Valentin, Basmania. Răspântia gândurilor, Editura Nemira, Bucureşti, 2014,

[15] Valentin Nicolau, Basmania. Răspântia gândurilor, Editura Nemira, Bucureşti, 2014, p. 4.
[16] Florin Manolescu, *Literatura S.F.*, Editura Univers, Bucureşti, 1980, pp. 194-195.

BDD-A22155 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 08:21:01 UTC)

10. PAMFIL, Alina, *Limba si literatura româna în scoala primara: perspective complementare*, Editura Paralela 45, Pitesti, 2009, pp. 130-137;
11. PĂUNESCU, Atanasie, *Basmul în cultura integral. Conţinutul graiului*, Bucureşti, Tipografia profesional, 1914;
12. ROSENAU, Pauline Marie, *Postmodernism and the Social Sciences, insights, inroads, and intrusions.* Princeton University Press, Princeton New Jersey, 1992, p.30-45;
13. ZIPES, Jack, *From enchanted forest to the modern world. The Brothers Grimm.* Palgrave Macmillan, New York, 2002, p. 212;

BDD-A22155 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 08:21:01 UTC)